

NOTAT TIL BARNEHAGEUTVALGET 2012.

Værøy kommunale barnehage har pr i dag 40 barn i alderen 1-6 år fordelt på to avdelinger, en småbarnsavdeling og en storbarnsavdeling. Vi har 9,25 årsverk inkludert barnehagestyrer, hvorav 4 årsverk er pedagogiske ledere.

§18 i barnehageloven sier følgende: *"Pedagogiske leder må ha utdanning som førskolelærer. Likeverdig med førskolelærerutdanning er annen treårig pedagogisk utdanning på høgskolenivå med videreutdanning i barnehagepedagogikk.....Bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet."*

Videre sier forskrift om pedagogisk bemanning, fastsatt av Barne – og familiedepartementet 16.desember 2005 med hjemmel i lov 17.juni 2005 nr 64 §18 sjette ledd:

§1. Norm for pedagogisk bemanning

Det skal være minimum en pedagogisk leder per 14-18 barn når barna er over tre år, og en pedagogisk leder per 7-9 barn når barna er under tre år og barnas daglige oppholdstid er over 6 timer.

Styrerens tid til administrasjon og ledelse kommer i tillegg til normen for pedagogisk bemanning.

Dette betyr at om vi klarer å rekruttere førskolelærere i løpet av våren, så vil vi ha en god faglig tyngde i barnehagen fra oppstart av nytt barnehageår.

Utfordringen blir derimot lokalene som barnehagen har i dag.

Departementet har i sine merknader til barnehageloven § 10 gitt en veiledende norm for barns leke og oppholdsareal. De skriver bl.a følgende:

"Veiledende norm for barns lekeareal inne er 4 kvadratmeter netto per barn over tre år og om lag 1/3 mer per barn under tre år. Utearealet i barnehagen bør være om lag seks ganger så stort som leke- og oppholdsarealet inne. Til dette arealet regnes ikke parkeringsplass, tilkjørselsveier og lignende."

Arealberegningen ved fastsettingen av leke- og oppholdsarealet per barn må ta utgangspunkt i de rommene som faktisk står til disposisjon for barnas aktiviteter. Dette gjelder for eksempel lekerom, grupperom og sove- og hvilerom. Dersom barnas garderobe også egner seg som leke- og oppholdsrom, kan denne også medregnes.

Det samme gjelder kjøkkenet, dersom dette reelt brukes til barnas aktiviteter. Personalrom, kontorer, stellerom, toaletter og lignende skal ikke tas med i beregningen. Barnehagens norm for arealutnytting skal framgå av vedtektene. En veiledende arealnorm får også betydning i forbindelse med godkjenning og tilsyn.

I barnehagens vedtekter står det følgende: Barn over 3 år: 4 kvadratmeter per barn i leke- og oppholdsareal. Barn over 3 år: 6 kvadratmeter per barn i leke- og oppholdsareal.

Ute: seks ganger leke- og oppholdsarealet inne.

Vi har fått hjelp av fagmann til å måle kvadratmeterne i barnehagens lokaler.

Småbarnsavdelingen er 103,8 kvadratmeter.

Storbarnsavdelingen er 116,6 kvadratmeter.

Totalt 220,4 kvadratmeter

I praksis er ikke kjøkken og lange, trange korridorer og små garderober egnet som oppholdsarealer for barna. Kjøkken på begge avdelinger er små og trange, og egner seg dårlig til å gjøre aktiviteter sammen med barna.

Korridorer og garderober blir brukt til tørking og oppbevaring av klær og sko, og egner seg derfor ikke til aktiviteter sammen med barna. Skitt og smuss blir dratt med inn i lokalene, og renhold og hygiene blir en utfordring.

Småbarnsavdelingens lokaler var ikke ment å skulle brukes som barnehage. Avdelingen ligger i en kjeller, å det er trangt om plassen for småbarna. 15 barn har vi per i dag på denne avdelingen. Badet på denne avdelingen er smått, med lite luftemuligheter. Garderoben er trang og vanskelig å holde ren. Selvstendighetstrening i forhold til blant annet av – og påkledning er svært viktig, og her er begrensningene store med tanke på plass.

Helse – og miljøtilsynet i Salten har foretatt måling av inneklime, og målingen viser at inneklimeet er svært dårlig allerede tidlig på dagen. Vi har ikke ventilasjonsanlegg i barnehagen, noe som er påkrevd, men forsøker å ha gode lufterutiner gjennom dagen. Lufting er ikke alltid så enkelt, med mye vær og vind store deler av året, er det vanskelig å få luftet skikkelig. I tillegg gir lufting mye trekk nede ved gulvet hvor småbarna oppholder seg det meste av tiden. Vi har avtalt med helse – og miljøtilsynet at de kommer for å foreta nye målinger.

Kjøkkenet på denne avdelingen er ikke godkjent for matlaging. Det er et trang og gammelt kjøkken. Vi har i flere år funnet småkryp rundt komfyr, i skuffer og skap og på gulvene. Dette er ufarlige dyr, sølvkre, men oppleves likevel som svært uhygienisk siden vi lager mat til småbarna våre der.

Dårlig isolasjon i taket, gjør at støynivået er høyt på denne avdelingen, det er nok at noen få barn går over gulvet opp så bråker det veldig nede på småbarnsavdelingen.

Storbarnsavdelingen har 25 barn i alderen 3-6 år. Barna har i all hovedsak ett stort oppholdsrom, hvor det er et ekstremt støynivå. Ellers har vi noen små grupperom som vi kan bruke når vi deler opp barnegruppen i små grupper. I tillegg har vi brakkene, som ikke er godkjent, som vi kan bruke av og til.

Dagene på denne avdelingen kan være meget tunge både for barn og personalet. Støynivået på avdelingen er såpass høyt at vi kan risikere hørselsskader. Personalet er ofte plaget med hodepine og trøtthet.

Garderoben er trang, og det er vanskelig å få tørket og oppbevart barnas klær. Det er liten plass for selvstendighetstrening når det gjelder blant annet av – og påkledning.

Barnehagen er ikke tilrettelagt for barn med spesielle behov/funksjonshemminger. Badene er små og trange, noe som gjør det svært vanskelig for barn som er avhengig av hjelpemidler, å komme seg på badet. Det er ikke plass til stellebord på badet på storavdelingen, slik at det blir det brukt et bord med stellepute på for bleieskift inne på toalett i gangen.

Vi har trange korridorer, trapper uten heis eller noen slags ordning for å hjelpe til med forflytning mellom etasjene. Barn med spesielle behov har daglig tilbud om fysisk trening, og annen motorisk trening, de har spesialpedagogisk trening hver dag, og har derfor behov for skjerming store deler av dagen. Dette finnes det ikke rom for i barnehagen. Etter ønske fra fagpersoner, er den ene brakka tatt i bruk som treningsrom. Men vi låner daglig treningsrom på skolen for å få utført den treningen barnet skal ha, da det ikke er plass for dette på småbarnsavdelingen eller andre steder på huset.

Barn med spesielle behov trenger en del hjelpemidler i hverdagen. Det er både rullestoler, heiser, ståstativ, sykler, madrasser og mye mer utstyr som er helt nødvendig å ha i

barnehagen. Vi mangler rom for å kunne oppbevare disse hjelpemidlene, slik at personalet slipper å løfte og slite på disse hjelpemidlene ut og inn av eksterne boder etc daglig. Vi har stadig besøk fra instanser som PPT, spesialpedagogisk senter i Nordland, barnevern osv, som kommer for å følge opp og drive veiledning på personalet i barnehagen. Det finnes ikke møterom eller arbeidsrom hvor vi kan trekke oss tilbake.

Det finnes ikke rom for å lagre verken hjelpemidler, forbruksmateriell eller annet utstyr i barnehagens lokaler. Lager for forbruksmateriell er i dag i nødutgang, noe som ikke er tillatt i følge brannvernforskrift.

Det finnes to veldig små kontorer, ett til styrer og ett som fire pedagogiske ledere skal dele på. Personalgarderobes og toaletter er små og trange. Toalett deler vi med barna, siden det er der inne det er plass til stallebord.

Arbeidsmiljøloven sier følgende:

§ 4-4. Krav til det fysiske arbeidsmiljøet

(1) Fysiske arbeidsmiljøfaktorer som bygnings- og utstyrsmessige forhold, inneklima, lysforhold, støy, stråling o.l. skal være fullt forsvarlig ut fra hensynet til arbeidstakernes helse, miljø, sikkerhet og velferd.

(2) Arbeidsplassen skal innredes og utformes slik at arbeidstaker unngår uheldige fysiske belastninger. Nødvendige hjelpemidler skal stilles til arbeidstakers disposisjon. Det skal legges til rette for variasjon i arbeidet og for å unngå tunge løft og ensformig gjentakelsesarbeid. Ved oppstilling og bruk av maskiner og annet arbeidsutstyr skal det sørges for at arbeidstaker ikke blir utsatt for uheldige belastninger ved vibrasjon, ubekvem arbeidsstilling o.l.

Når det gjelder belysning i barnehagen, er denne for dårlig. Vi har gammelt lysarmatur og det er ikke godt nok arbeidslys. Vi oppfyller ikke kravene.

I 2009 trådte retten til barnehageplass i kraft. Rett til plass i barnehage betyr at foreldre får en bedre forutsigbarhet, og alle barn gis like muligheter. Et barnehagetilbud av høy kvalitet kan bidra til sosial utjevning, tidlig innsats og livslang læring. I St.meld. nr.16 (2006-2008)...og ingen sto igjen. Tidlig innsats for livslang læring og St.meld. nr.31 (2007-2008) *Kvalitet i skolen* har regjeringen uttrykt at tidlig innsats og kvalitetsheving gjennom hele opplæringsløpet er nøkkelen til et utdanningssystem som bidrar til sosial utjevning. Med tidlig innsats menes både et godt pedagogisk tilbud fra barna er små, og at problemer forebygges eller løses tidlig i hele utdanningsløpet. Tidlig og god hjelp til barn som av ulike grunner trenger ekstra oppfølging, kan bidra til å forebygge senere vansker og sosial ulikhet. Alle barn må få like muligheter.

Ved å legge barnehagen inn under Kunnskapsdepartementets ansvarsområde, har regjeringen understreket at barnehagetilbudet skal være et godt tilrettelagt pedagogisk tilbud. Regjeringen mener at små barns behov for og evne til å lære i enda større grad må anerkjennes av samfunnet. Det samme må den jobben som gjøres av personalet i barnehagene. Et godt barnehagetilbud er med på å gi barn en god start i livet.

En britisk studie viser at barnehagedeltakelse når barna er 3-4 år, har en effekt på ferdigheter i språk, leseferdigheter og matematikk når de begynner på skolen (Melhuish 2004).

Årets barnehageopptak har søknadsfrist 1.mars. Vi vet at det frigjøres 10 barnehageplasser til våren, og til nå er det behov for 17 barnehageplasser til oppstart om alle skal få plass. (kan bli flere søknader før fristen utløper)

Vi har de siste tre årene drevet med svært store barnegrupper, noe som vi mener gir dårligere kvalitet på tilbudet.

Kvalitet har vært et sentralt tema i barnehageforskning de siste årene, og det er noen forhold som forskningen synes å være enig om at er avgjørende for kvalitet. (Utdanningsforbundet)

Blant annet:

- Voksentetthet/antall barn per voksen
- Stabilt personalet med kunnskap om:
  - ✓ Barns behov og utvikling
  - ✓ Barndommens egenverdi
  - ✓ Barnehagens samfunnsmandat
  - ✓ Lek, omsorg, læring og danning
  - ✓ Samarbeid om barnets beste
- Stabile barnegrupper som ikke er for store
- Fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og utvikling
- Godt og nært samarbeid med foreldre

Det er godt dokumentert at kvaliteten på tilbudet som gis i barnehagen er avgjørende for de resultatene som oppnås. Forskning som foreligger, (Meluish 2004) antyder at de viktigste faktorene for å fremme barns utvikling i et barnehage tilbud er blant annet følgende:

- Samspillet mellom voksne og barn er kjennetegnet av at de voksne er lyttende, omsorgsfulle og tilgjengelige
- Godt utdannet personale som er engasjert i sitt arbeid med barn
- Fasiliteter som er sikre, hygieniske og tilgjengelige for foreldre
- Gruppestørrelser som gjør det mulig for de voksne å samhandle med barna på en god måte

Skal vi få et godt samspill mellom barn og voksne er vi avhengig av at vi har tid til hvert enkelt barn. Personalet må ha barnegrupper på størrelser hvor det er mulig å se hvert enkelt barn og foreldres ønsker og behov. Store barnegrupper, som vi har i barnehagen i dag, gir dårligere kvalitet på tilbudet. Noe som igjen fører til at pedagogen sliter med å få gjort sine arbeidsoppgaver, og deretter gjør at mange førskolelærere mister engasjementet sitt og flykter ut av barnehagen til bedre betalte jobber og bedre arbeidsvilkår i skolen. Det kan være vanskeligere for pedagogene å skape positive og gode læringsmiljøer i en større barnegruppe (Johansson og Pramling Samuelsson 2009). I en stor barnegruppe vil ikke pedagogene ha tilstrekkelig overblikk og mulighet til å gi enkeltbarn tilstrekkelig oppmerksomhet, noe som vil kunne innebære at barn som trenger hjelp og støtte i leken passiviseres og blir stående utenfor fellesskapet (Asplund Carlsson, Pramling Samuelsson og Karryby 2001).

Både gruppestørrelse og personaltetthet har stor betydning for kvaliteten, men store barnegrupper kan ikke kompenseres med ytterligere en voksen (Asplund Carlsson, Pramling Samuelsson og Karrby 2001).

Johansson (2003) har pekt på at de barn som vil kunne påvirkes mest negativt av store barnegrupper er minoritetsspråklige barn, barn med nedsatt funksjonsevne og de yngste barna mer generelt.

Forskning har vist at mulighetene for at de yngste barna skal kunne etablere en god relasjon til personalet er relatert til antall barn per ansatt. Små avdelinger med god voksentetthet synes å virke beskyttende for de aller yngste barna (Ahnert, Pinquart og Lamb 2006).

I barnehagen legger vi vekt på å ha tid til hvert enkelt barn, og være åpne for uforutsette innspill og utspill. Det er i de små øyeblikkene vi ser de store begivenhetene i barnas liv. Det er viktig med nok voksne for å ivareta barna behov og læringspotensiale. Forskning gir klare identifikasjoner på at antall barn per voksen har vesentlig betydning for kvaliteten. Studier viser blant annet at der det er mange barn per ansatt (fem eller flere), viser barna økt apati, mer aggressiv atferd, dårligere utvikling av språk, større forekomst av utrygg tilnærming og lavere sosial kompetanse, enn der det er færre barn per ansatt (Drugeli 2010).

Som fagperson i barnehagen foreslår jeg at vi har 3 avdelinger i Værøy kommunale barnehage. Jeg foreslår følgende aldersinndeling:

- 1-2 åringer – 9 barn (denne aldersgruppen teller to barnehageplasser)
- 3-4 åringer – 14 barn
- 5-6 åringer – 17 barn

Med en slik deling vil det være nødvendig med 3 pedagogiske ledere i stedet for 4 som det er pr i dag.

Det vil også være rom for å ta inn flere barn i løpet av året, om det kommer noen tilflyttende, eller om barnevern skulle trenge kriseplass osv.

Jeg er opptatt av god kvalitet på barnehagetilbudet, og det er det som ligger til grunn for mitt ønske om mindre barnegrupper, som igjen vil gi de ansatte mer tid til det enkelte barn.

Eirin H. Christensen